

Karriärcoachning för ingenjörstudenter

Eva Söderman

Uppsala universitet
eva.soderman@uadm.uu.se

Mikael Carlsson

Uppsala universitet
mikael.carlsson@uadm.uu.se

Madelene Stenmark

Uppsala universitet
madelene.stenmark@uadm.uu.se

Inledning

Vare sig den framtida branschen för studenten befinner sig i hög- eller lågkonjunktur så är det viktigt att ge en så korrekt bild av sig själv och sin kompetens som möjligt för att få det rätta jobbet eller de villkor man är värd. Vi har tagit fram en seminarierie som kompletterad med kompendiet ger de verktyg som studenten behöver för att lyfta fram sina akademiska förmågor på ett för arbetsgivaren attraktivt sätt. Syftet är med andra ord att stärka studenterna konkurrensmässigt vid övergången mellan studierna och arbetslivet.

Frågeställningar som behandlas är bland annat:

- Vad har jag för relevant kompetens?
- Hur söker jag jobb effektivt?
- Vilken information ska ett attraktivt CV innehålla?
- Hur formulerar jag ett vinnande ansökningsbrev?

För att sätta seminarierien i ett större sammanhang för studenterna så inleddes Karriärcoachning våren 2008 med en motivationsföreläsning av karriärcoachen Charlotte Hågård från Karriärcoachakademien.

Seminarietillfällena som följde därefter är speciellt framtagna för att passa studenter och bygger till stor del på övningar. Genom att dra nytta av att arbetet sker i gruppform så får studenten möjlighet att utvecklas genom att få och ge feedback på sitt arbete.

Under en avslutande föreläsning med erfarna rekryterare från industrin, under vt 2008 representerad av Vägverket och Sandvik, fick studenterna insyn i vad som händer bakom kulisserna under rekryteringsprocessen. Synpunkter och tips på hur nytexaminerade ingenjörer kan hävda sig i konkurrensen på arbetsmarknaden presenterades.

De tre seminarierna genomfördes programvis under ledning av TekNat's studievägledare. Med vårt egenhändigt komponerade material anser vi oss ha skapat ett mervärde, jämfört med på marknaden befintliga koncept, genom en tydlig ryggrad som stegvis bygger upp förutsättningen för en anställning.

För att beskriva vårt tankesätt kommer vi i denna artikel fördjupa oss i upplägget på vår seminarieriserie.

Seminarieerien

Seminarium 1 – Kompetens

Målet med detta seminarium är att genom övningar få ner vem man är och vad man kan svart på vitt. Här läggs grunden till att skapa ett fylligt CV, få till ett personligt brev till en ansökan samt ha något annat än standard fraser att komma med vid en framtida intervju.

Ett viktigt steg till det perfekta jobbet är att presentera sig själv och sina kompetenser på ett bra sätt. Det är inte ovanligt, trots att man avlagt en färsk och fin universitetsexamen, att gedigna arbetslivserfarenheter lyser med sin frånvaro. Istället gäller det att hitta andra guldkorn att lyfta fram, för att bli utvald till den eftertraktade intervjun. Nina Holst skriver i sin bok "Stegen till drömjobbet" att även målsättning och en röd tråd vad gäller val av kurser och extrajobb kan ge en tydlig karriärprofil i ditt CV.

Vi har valt övningar för att deltagaren efter seminariet ska ha en bank med nyttiga kompetenser att plocka ur när denne ska söka ett jobb. För att ha något att jämföra med börjar vi med en övning som går ut på att snabbt skriva ner de egenskaper och färdigheter som deltagaren kommer på. Därefter jobbar vi med färdiga listor för att komma på så många fler som möjligt. Speciellt användbart är delen med framgångsberättelser som är tänkta att använda vid ansökningsbrev eller intervjuer. Seminariet avslutas med att gå tillbaka och komplettera den första övningen.

Några av övningarna överlappar en smula men det är tänkt att studenten genom detta ska få en bredare grund att utgå från när det är dags att sätta sitt CV på pränt.

Seminarium 2 – Säkrare val, nätverk och yrkesstrategier

Målet med detta seminarium är att ge studenten insyn i vad som egentligen görs på en presumtiv arbetsplats, genom en kreativ utmaning.

Hur realistisk är studentens bild av den yrkesroll denne söker sig till? Eftersom definitionerna på yrkestitlar skiljer mellan olika arbetsplatser så är det enda sättet att finna svar på vad som står mellan raderna i en tjänstebeskrivning att fråga rätt person. Det vill säga, den som idag innehar precis den tjänst man är intresserad av.

Utöver viktig information om yrkestiteln ger denna utmaning även en viktig kontakt att lägga till det personliga nätverket. Som en naturlig följd av detta diskuterar vi vikten av ett personligt nätverk och hur detta byggs upp.

PIE-metoden som introduceras under seminariet består av tre steg, varav det första övas under rollspelsliknande former för att förbereda för hemuppgiften, som är att på egen hand eller i små grupper genomföra informationsintervjuer på företag med personer i intressanta yrkesroller. Seminariet avslutas med att göra en karta över sitt personliga nätverk.

Seminarium 3 – Ansökningshandlingar

Målet med detta seminarium är att skapa ett "skelett" inför framtida ansökningshandlingar.

Med hjälp av resultaten från tidigare övningar får studenten sätta ihop ett utkast till ett eget CV. Oavsett om studenten redan har ett CV eller inte, så är syftet att ge nya infallsvinklar för innehåll och struktur.

Vi lägger även tid på det personliga brevet, vilket ofta sätter käppar i hjulet för den oerfarne jobbsökaren. En metod som övas är spegling av jobbannonser.

Begreppet jobbsökarklubb introduceras och tonvikt läggs på möjligheten att dra nytta av varandra. Enligt Nelson Bolles "What Color Is Your Parachute?" är detta ett vinnande koncept. Att man konkurrera om samma jobb är, enligt studien, inget egentligt problem då man i en jobbsökarklubb får iväg fler ansökningar samtidigt som kvalitén på ansökningshandlingarna blir högre.

Vi valde under detta seminarium att lägga tyngden på möjligheten att dra nytta av vänner och släktingar genom att granska CV't och det personliga brevet utifrån ett återkopplingsprotokoll. Vi övar även att svara på jobbannonser genom att spegla krav och önskemål från arbetsgivaren.

Diskussion – Utmaningar

Helhetsintryck

Vår utgångspunkt har varit att hitta och tydligöra en röd tråd genom seminarieserien som ska utgöra ryggraden för såväl externa föreläsare som egna studievägledare. Vi har handplockat övningar som vi anser passar våra studenter och som skapar progression på vägen mot ansökningshandlingarna.

Material

Vi har funnit en uppsjö material inom området karriärcoachning. Då fokus nästan uteslutande ligger på att byta/skaffa nytt jobb inom samma område där man har gedigen erfarenhet passar detta inte vår målgrupp. Våra önskemål var att ha ett övningsdrivet material för att underlätta dels genomförande av seminarierna samt för självstudier utanför kursen.

Vi fann två alternativ, låta någon annan ta fram materialet eller själva utforma det? Vi valde en kompromiss bestående av en befintlig karriärhandbok kompletterad med ett egenproducerat kompendium.

- Viktigt att mentalt äga seminariernas innehåll
- Lätt att ändra/förbättra/anpassa
- Kompetenshöjande utmaning

Intern förankring

En av förutsättningarna för att lyckas med karriärcoachningskonceptet är en stark intern förankring. För att uppnå detta ingår momentet som en del av TekNat fakultetens retentionsarbete där retentionsplanen ligger till grund för arbetet med att stödja och stötta studenterna från det att de antas till programmet tills det att de tar examen. Deltagande i karriärcoachningen är frivillig och ingår inte i någon befintlig kurs. Detta gör att det på vissa program varit svårt att hitta bra undervisningstider i det redan trånga schemat. En utmaning för framtiden är att få konceptet att bli prioriterat bland lärare på programmen. Ytterligare en utmaning för framtiden är att engagera och entusiasmera studievägledare som seminariehållare då alla vägledare inte naturligt ses som karriärcoacher.

Näringslivsanknytning

Det behövs en solid näringslivsanknytning för att ge en korrekt bild av rekryteringsprocessen och arbetsgivarens inställning till nyutexaminerade. Vi har valt att använda oss av en extern karriärcoach för att få en medryckande introduktion till ämnet och följer sedan upp med HR-personal och nyanställda akademiker inom våra områden vid det avslutande tillfället. För att resultatet ska bli bra är tydlighet vid beskrivning av innehållet mycket viktigt vid kontakt med företagen. Vi använder oss också av kompetens från universitetets karriärcentrum.

Professionalism

Att få studievägledarna att agera karriärcoacher på ett trovärdigt sätt så att studenterna ska ta till sig kunskapen som förmedlas är en utmaning. Vi har valt att använda tre angreppssätt:

- Ett material som är tillgängligt och lättanvänt
- Utbildning av seminariehållande studievägledare
- Färdigproducerat powerpointmaterial

Studentintresse

Hur får man studenterna intresserade av en frivillig och ”poänglös” seminarieserie? Vår framtida satsning ligger i att engagera de studenter som tidigare följt seminarieserien och varit nöjda, att verka som ambassadörer bland sina studiekamrater. Vi avser även göra seminarietillfällena mer lättillgängliga genom att erbjuda ett flertal öppna sessioner där studenten kan välja det tillfälle som passar dem bäst.

Referenser

Bolles, R Nelson. What Color Is Your Parachute? Ten Speed Press, 2007
 Holst, N. Nilsson, M. Stegen till drömjobbet. Liber, 2007
 Hågård, C. Bli din egen Coach. Newstart Nordic AB, 2005

Hågård, C. CV-boken. Newstart Nordic AB, 2005

Hågård, C. Ansökningsboken. Newstart Nordic AB, 2007

Kinding, A. Din Yrkeskarriär: En Handbok För Villrådiga. Uppsala Publishing House AB, 2003

Porot, D. The PIE Method for Career Success. JIST Works, 1995

Studenter & Arbetsmarknad, Uppsala universitet. www.uadm.uu.se/jobb/

Tostrup, O. Karriärvägledare, Malmö högskola